Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiune, piața mare. Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 76. Brașov, Vinerĭ, 7 (19) Aprilie 1895.

Curtoasiă săsescă.

Brașov, 6 Aprilie v. 1895.

In adunarea generală estra-ordinară a comitatului Brașov, ce s'a ținut aḑĭ înainte de améḑĭ, Sașii brașovenĭ au dat o nouă probă, că sciu sĕ fiă curtenitorĭ față cu cei mai tarĭ și că prin urmare țin încă la obiceiul lor tradițional de a nu face politică în anumite casurĭ, ci de a se arĕta cu atât mai mult politicoșĭ, adecă prevenitorĭ.

„A face politică“, precum stau aḑĭ lucrurile, este la Sașii noștri identic cu a face oposiție și fiind-că de fapt majoritatea precumpĕnitóre a membrilor congregației comitatului Brașov constă din elemente săsescĭ, carĭ nu fac oposiție guvernului Banffy, așa s'a întêmplat, că în adunarea estra-ordinară de aḑĭ acésta majoritate în lipsa unei politice conscie naționale, a voit sĕ fiă cel puțin politicósă și curtenitóre și a rĕspuns la rescriptele, prin carĭ membrii guvernului actual își fac cunoscută intrarea lor în funcțiune, votând o adresă de felicitare și de încredere cabinetului Banffy.

N'au voit sĕ rĕmână Sașii brașovenĭ îndĕrĕtul celor sibiienĭ și décă actul lor de închinăciune, care era bine pregătit de comisiunea permanentă, ce venise la adunare cu adresa gata, nu ar fi fost întrerupt de protestarea membrilor românĭ ai congregației, procedura se termina póte în câte-va minute și resultatul era analog cu acela al congregației din Sibiiu.

Déră nu numai Românii s'au opus propunerei de aderare a comisiunei permanente, ci și membrii congregației, carĭ fac parte din partida Sașilor „verḑĭ“. Dintre aceștia sunt însĕ, precum am aflat, numai vre-o opt inșĭ în congregație și póte că împrejurarea acésta a adus cu sine că oposiția lor nu s'a accentuat mai tare și că s'au mărginit sĕ facă contra-propunerea de a se lua rescriptele ministeriale simplu la cunoscință.

Din partea Românilor se făcuse mai înainte contra-propunerea ca congregația sĕ declare, că n'are și nu póte avé nicĭ o încredere în cabinetul Banffy, care prin direcția și tendința sa politică și prin faptele sale a dovedit, că este dușman intereselor de viĕță națională ale poporelor nemaghiare.

La acéstă propunere vorbitorii majorităţii au observat, că nu se cuvine ca sĕ se facă politică în congregație, când vorba este numai de un act de curtoasiă, adecă atuncĭ, când Banffy este politicos, — și acésta 'i se întêmplă cam rar — sĕ fiă și congregația politicósă și sĕ-i rĕspundă cu aceeașĭ încredere, cu care el i s'a adresat.

Nu-i vorbă, li-s'a dat rĕspunsul cuvenit, precum se va vedé din raportul, ce-l vom publica mâne, déră când a ajuns lucrul la votare s'a primit propunerea celor ce nu fac politică, ci sciu sĕ fiă numai politicoșĭ față de un Banffy, éră contrapropunerile Românilor și a Sașilor „verḑĭ“ au cădut.

Astfel curtoasia săsescă a învins și la Bêrsă, ca și la Cibin, déră tare ne îndoim, că acéstă învingere va aduce vr'un folos poporului săsesc, care, cu politica acésta de „a nu face politică“, unde trebue și cum trebue, a ajuns de nu mai scie ce-i de capul lui.

Despre una însĕ suntem sigurĭ. Acésta atitudine servilă și umilitóre va aduce stricăciune destulă causei săsescĭ și va strica și causei naționalităților în genere.

† Silvestru Morariu-Andrievicĭ.

Din biografia rĕposatului Archiepiscop și Metropolit de piă memoriă *Dr. Silvestru Morariu-Andrievicĭ* reproducem aci următórele date:

Dr. Silv. Morariu-Andrievicĭ, archiepiscopul Bucovinei și Dalmației, s'a născut la 14 Noemvre 1818 în comuna Mitocul-Dragomirnei, primind la botez numele *Samuil.* Părintele sĕu, Gherasim, a fost paroch în Mitoc, ér la urmă s'a făcut călugĕr și a murit în mănăstirea Dragomirna. Mamă-sa, Zamfira, a fost fiica preotului Grigorovicĭ din Mitocul Dragomirnei.

Porecla adevĕrată a familiei este *Morariu*, ér porecla leșéscă (polonă) „*Andrievicĭ*“ a dat'o acestei familii un director al școlei normale din Suceva, cu numele Franz Theil. Étă cum descrie preotul din Cernăuțĭ, Constantin Morariu, în opul sĕu „Părțĭ din istoria Românilor bucovinenĭ“, acéstă polonisare a poreclei Morărescilor:

„Ducêndu-șĭ un Morariu din Mitocul-Dragomirnei întâia-dată copilul la școla din Suceva, directorul Theil l'a întrebat, cum se chiamă după poreclă? Tata i-a spus, că se chiamă *Morariu.* Dér directorului nu i-a plăcut porecla acésta, și de aceea l'a întrebat éră pe tată, cum s'a chemat strămoșul lui cel dintâi de care mai ține minte? Rĕspundênd tata, că s'a chemat „*Andrii*“, directorul a stat numai decât pe aceea de l'a scris pe băiat la școlă cu porecla „*Andrievicĭ*“, ḑicênd, că porecla acésta este cu mult mai frumósă decât porecla „*Morariu*“.

„Cum a pățit așadér Constantin Arnăutul séu Ispravnic, tatăl lui Vasile Ianovicĭ, așa a pățit'o și o parte a familiei Morărenilor din Mitocul-Dragomirnei, adecă poreclele curat românescĭ ale acestor familii au fost schimosite în porecle leșescĭ. Ba Morărenii au pățit'o și mai rĕu, pentru-că aceia dintr'ênșii, carĭ umblau la școlă, se chemau *Andrievicĭ*, ér cei ce rĕmâneau acasă se chemau *Morariu.* După poreclă se făcură așa-dér dintr'o unică familiă două familii.

„Acest lucru nebunesc, pricinuit de directorul Theil, l'a curmat Inaltpreasfințitul mitropolit în anul 1871, dând adecă la guvernul țĕrii o cerere în scris, în care era temeinic dovedit, că adevĕratul nume de familie al Morărenilor din Mitocul-Dragomirnei nu-i Andrievicĭ. Guvernul a și încuviințat apoi cu decretul din 10 Mai 1871 Nr. 1751, ca Eminența Sa sĕ pórte adevĕratul nume de familie „*Morariu*“.

Tinĕrul Samuil Andrievicĭ, cum se numia pe-atuncĭ, a absolvat școla normală în Suceva, ér gimnasiul și teologia în Cernăuțĭ. După absolvarea anului al treilea de teologiă s'a căsĕtorit cu Ileana, fiica preotesei vĕduve Maria Ceahovschi din Ceahor. Sfîrșindu-șĭ anul al 4-lea de teologiă, a fost preoțit în 29 Iunie 1843 și numit în satul Ceahor de lângă Cernăuțĭ mai întâiu administrator parochial, ér după un an paroch. Aci a petrecut 20 de anĭ, și, fiind și protopresbiter al ținutului Cernăuțĭ, a desvoltat deosebit zel întru înflorirea școlelor. La 1862 fù chiămat sĕ lucre în consistor, în 1865 fù numit consilier consistorial, în 1874 se călugărì cu numele Silvestru și fù numit archimandrit, în 1877 fù numit de Maiestatea Sa archimandrit de scaun, ér în 1880 archi-episcop și metropolit al Bucovinei și Dalmației.

Pe lângă 28 de scrierĭ felurite de cuprins scolar și bisericesc, între carĭ și câte-va germane, Silvestru-Morariu a mai lucrat dela 1848 până la 1863 Călindarul pentru Bucovina, dela 1850 până la 1851 a lucrat într'o comisiă la Viena pentru îndreptarea cărților bisericescĭ. In timpul protopresbiteratului sĕu fusese și vice-president al „Societății pentru cultura și literatura română bucovineană din Cernăuțĭ“, în care calitate publică mai multe lucrărĭ ale sale în „Fóia Societății“. In 1871 a lucrat o lege pentru congresul bisericei ort. bucovinene, care lege a și fost sancționată. In 1882 s'a întemeiat, prin stăruința lui, fóia bisericéscă „Candela“, care și astăḑĭ apare în Cernăuțĭ.

Silvestru Morariu-Andrievicĭ a fost în mai multe rêndurĭ ales deputat în dieta împĕrătéscă din Viena și în dieta țĕrii din Cernăuțĭ, ér din partea Majestății Sale primì titlul de onóre „Doctor al s-tei teologii“. El a mijlocit pentru preotesele vĕduve și pentru fiiĭ lor pensii din fondul religionar, prin a lui stăruință s'au mărit salarele învĕțătorilor confesionalĭ, ér cooperatorilor li-a mijlocit câte-un adaus la salar tot la 5 anĭ de câte 100 fl. etc.

In cartea „Părțĭ din istoria Românilor bucovinenĭ“, de care am amintit mai sus, se ḑice, că Românii bucovinenĭ n'au avut și nu au alt preot și archiereu în Bucovina, care sĕ fi lucrat atât de mult cu condeiul și cu fapta pentru binele obștesc, decât fericitul Morariu-Andrievicĭ, a căruia mórte o deplâng astăḑĭ frații noștri din Bucovina.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Aprilie.

Despre **situațiunea politică** din Ungaria i-se scriu ḑiarului „*Bud. Tagbl.*“ ur-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Harald.

(după *L. Uhland.*)

Harald viteazul călăria
In fruntea oștilor
Și luna lor le lumina
Prin mieḑul codrilor.

Cu steagurĭ luate la dușman
Ce fâlfâiau în vênt
Mergeau cântând isbânda lor
Voinicii rênd de rênd.

Dér cine murmură-'n tufiș
Și-'n crengile de sus?—
Din norĭ ór'-ce sĕ lasă-'n jos,—
Din rîu ce sare-'n sus?

Florĭ cine svêrle împrejur
Cântând fermecător?
Și cine jócă printre oștĭ
Atâta de ușor?

Dér cine drăgostesce-așa
Și strînge pătimaș,
Și spadă ia și scut și cal
Sĕrmanului ostaș?

Sunt ielele; — tu credĭ că poțĭ
Potrivnic lor sĕ stai?
Ostașiĭ toțĭ sunt luațĭ și dușĭ
Departe pe-al lor plai.

Numai viteazul a rĕmas
Harald din căpătâi,
Avênd pe el vestmênt de fer
Din cap până-'n călcâi.

Răsboinicĭĭ perit'au toțĭ
Lăsând armele lor;
Caiĭ rĕmașĭ fără stăpânĭ
Se duc, de par'că sbor.

Adênc mâhnit pleacă Harald
Sdrobit de-atât amar
Pe lună singur călărind
Prin codrul secular.

In stâncă apa murmură,
El de pe cal ușor
Descalecă — și coifu-'șĭ ia
Sĕ-'nghită din isvor.

Dar setea cum și-a stêmpĕrat
Puterea'i s'a dus —
Se pune jos pe stâncă slab —
— Și dórme, dórme dus.

De veacurĭ multe acolo
Stă adormit Harald,
Pe piept avênd capul plecat
Cu pĕr ca neaua alb.

— Când fulgere pe codru cad
Și bubue prin cer
In vis apucă sabia
Bĕtrânul de mâner.

Brașov. I. Priscu.

Despre starea a priori a sistemului nostru solar.

(2) (Urmare).

„Es steht keine Krone, so fest und [so hoch“,
„Der muthige Springer erreicht sie [doch“,

ḑice marele învĕțat german Schiller. Și într'adevĕr așa este, căcĭ prin curagiu, ostenélă și voință omul póte face tóte, póte afla tóte, căcĭ tot-déuna „est modus in rebus!“ Așa este și cu aflarea și scrutarea stării a priori a sistemului nostru solar, s'a aflat „*modus*“, s'a aflat „*cheia labirintului*“, décă o pot numi așa, dér acuma lipsesce firul Ariadnei și așa cu greu putem pătrunde până în cele mai afunde încăperĭ ale acestui labirint. „*Cheia*“, „*modus*“-ul acesta a fost tocmai *aerul atmosferic.* Originea lui, estinderea lui peste atâtea milióne și milióne de generațiunĭ, precum și presența lui neperitóre, au dat ansă la o mulțime de teorii și hipotese despre formarea sistemului solar. Precum orĭ și ce lucru, care se află la începutul desvoltării lui, este ne perfect, ba de multe-orĭ și caraghios, așa multe din hipotesele croite prin secolul trecut, precum și mai înainte, sunt fórte comice.

Cred că, deși până acum în espunerea mea mĕ dusei prea departe și mĕ abătui de obiect, ar fi bine și la loc potrivit, décă voiu înșira pe scurt vre-o câte-va din aceste hipotese, ca ast-fel sĕ putem vedé prin ce fase au trecut ele până ce au ajuns la hi-

mătórele: „In tot locul unde au şi numai ideă despre întêmplările de după culisele politice, o sciu, că coróna numai de aceea a încredinţat pe Bánffy cu conducerea guvernului, deórece politicianii, carī recomandară pe Bánffy, unanim îi lăudară energia; ba mai mult, se dice că el însu-şī s'ar fi esprimat în Viena, că „va nimici stânga estremă“. Baronul Bánffy rĕmase însĕ departe îndĕrĕtul aşteptărilor. Asupra tuturor lucrurilor el este rĕu informat şi nu va fi în stare sĕ resolve problema „marelor reforme“.

*

Sêrbii au de gând sĕ rehabiliteze pe regina **Natalia**. Deja sĕptĕmâna viitóre se va convoca skupştina pentru ca sĕ scótă din vigóre legea de esilare contra reginei. După cele mai nouĕ disposiţiunī, Natalia va sosi în Belgrad în 10 Mai.

*

Din Shangai i-se depeşézā diarului engles „*Times*“, că pertractările de **pace între China şi Japonia** s'au finit. Condiţiile ar fi următórele: independenţa Coreei; Japonia rĕmâne în posesiunea tuturor ţinuturilor cucerite, precum şi în a ţinutului ostic dela rîul Lian; Formosa o ocupă pe timp nehotărît; China plătesce o despăgubire de 100 milióne dolarī; şi în fine se încheiă între China şi Japonia o alianţă ofensivă şi defensivă.

Declaraţiunile lui Bánffy
şi pressa maghiară.

Pressa maghiară se ocupă în lungī articulī cu comentarea declaraţiunilor, ce le-a făcut ministrul-preşedinte Bánffy colaboratorului fóiei vieneze „N. W. Tageblatt“. Declaraţiunile lui privitóre la cestiunea de naţionalitate le-am reprodus în numĕrul de erī. Étă cum se esprimă unele diare unguresci despre aceste declaraţiunī:

„Hazánk“ dice:

Ministrul-preşedinte Banffy dice despre cestiunea de naţionalitate, că ea este acum complicată şi cu mişcările politice-bisericescī. Ministrul-preşedinte are deplină dreptate, deórece politica-bisericéscă, în modul cum a fost pusă de guvern, a contribuit în mare mĕsură la înveninarea cestiunei de naţionalitate. De sigur, opiniei publice maghiare îi este încă în próspetă memoriă, că la timpul sĕu se aducea ca pretext pentru politica bisericéscă şi aserţiunea, că ea ar fi necondiţionat necesară, deórece prin ea se dau în mâna guvernului mijlóce de-a puté apĕra ideia de stat maghiar faţă cu uneltirile de naţionalitate, — şi étă acum ministrul-preşedinte însuşī este silit sĕ constate, că politica bisericéscă numai a complicat cestiunea de naţionalitate şi a făcut'o mai gravă. Trebue óre o dovadă mai mare ca acésta, că tótă politica bisericéscă n'a fost alta din partea celor ce au puterea în mână, decât un risicul nesocotit şi neprecugetat în privinţa urmărilor sale.

D-l ministru-preşedinte Banffy amintesce şi de raporturile cestiunei de naţionalitate cu Curia Romană. Din declaraţiunile lui s'ar păré, că Curia ar fi respins numirea unor episcopī, carī deşi Românī, ar fi adevĕraţī patrioţī maghiarī, şi ar fi luat nisce indivizī, carī sunt angajaţī în contra statului maghiar.

Fapt este, că Curia Romană se pórtă cu fórte multă neîncredere faţă cu persónele recomandate de guvern şi încă fără deosebire de naţionalitate. Esperienţa a învĕţat'o pe Curia sĕ observe, că la numirea archiereilor guvernul unguresc este condus de consideraţiunī de corteşire... Acésta e causa, că déca un scaun episcopesc ajunge vacant, chiar bărbaţī dintre cei mai meritaţī din punct de vedere bisericesc, sunt compromişī politicesce, şi guvernul e silit a recurge la ómenī, carī séu că din punct de vedere bisericesc lase de dorit, séu că sunt nisce mediocrităţī atât de umile, încât nicī décă ajung episcopī nu sunt alt-ceva, decât nisce „pictus masculus.“ Una dintre problemele politice de naţionalitate a guvernului ar fi tocmai de a câştiga pentru causa sa pe preoţiī tinerī cei mai inteligenţī şi cei mai nepătaţī şi în privinţa bisericéscă. In acest cas n'ar avé de-a lupta cu vre-o greutate nicī la Curiă.

„Magyarország“ dice:

Bánffy a dis în programa sa, că va fi cu considerare faţă de pretensiunile *legale* ale concetăţenilor de alte limbī, întru cât prin ele nu se restrînge caracterul naţional al statului maghiar. Asta e corect. Dér vorbirea luī ce înseamnă? Privită prin ochelarī de naţionalitate însémnă, că executarea legei de naţionalitate se légă de condiţiunī, — de condiţiunea, ca sĕ nu se ştirbeze caracterul naţional maghiar al patriei. Cu alte cuvinte: Voi respecta legea, décă nu se păgubesce prin asta caracterul maghiar. Mai bine dis: *Voi respecta legea, décă voi vré.* — Privită prin ochelarī politicei maghiare cinstite, vorbirea lui Bánffy însémnă, că: Vrĕu sĕ susţin caracterul naţional maghiar al statului, dér sunt cu considerare şi faţă de pretensiunile legale ale naţionalităţilor. După ce însĕ deplina executare a legei de naţionalitate stirbesce caracterul naţional al statului, voi schimba acéstă lege. Acum prin carī ochelarī privesce ministrul-preşedinte cestiunea acésta? Décă o privesce prin cei dintâi, el atacă fundamentul vieţei de drept, de órece se angajéză de-a nu respecta o lege esistentă; Décă însĕ o privesce prin ochelarii din urmă, atuncī e dator a presenta fără amânare un proiect despre modificarea legei de naţionalitate.

Sf. Pascī în temniţa Vaţului.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Budapesta, 15 Aprilie n.

Un trist şi jalnic tablou mĕ urmăresce: *Diua de St. Pascī în mica colonia română din Vaţ*. Am părăsit acel lăcaş lugubru cu suflet revoltat, fiindcă am vĕdut, că nicī de mângâerea acestei marī dile a mântuiriī nĕmului omenesc nu au parte fraţiī şi părinţiī noştri, închişī cu zăvórele temniţei.

Şicanaţī şi insultaţī de superiorităţile temniţei şi părăsiţī de păstor sufletesc, a trebuit sĕ rĕmână fără liturgiă în acéstă di mare iubiţiī noştri şi sĕ priméscă, drept mare act de graţiă, ca într'un colţ al coridorului sĕ se facă sfinţirea Paştilor şi binecuvêntarea bucatelor.

Intemniţaţiī încă în sĕptĕmâna premergĕtóre sĕptĕmânei celei marī au intervenit la directorul temniţei, sĕ se îngrijéscă, ca sĕ pótă lua parte în sĕptĕmâna mare şi în dilele de sĕrbătorī la serviţiul divin, fiindcă noul regulament nu se îngrijesce de nimic în privinţa acésta.

Rĕspunsul directorului a fost, că nu are nicī preot, nicī capelă pentru cei din temniţa statului, ér alăturea cu cei din temniţele marī *nu* admite sĕ asiste la serviţiu.

In urma acestui comunicat, au cerut întemniţaţii, ca sĕ se permită părintelui Gerasim *Domide*, de-a sĕvĕrşi serviţiul divin în capela din temniţa ordinară. Rĕspunsul directorului a fost, că n'are capelă gr. cat., nu se póte admite sĕ servéscă în capela gr. or.

Atuncī au esoperat, prin capelanul rom. cat. din loc, dela episcopul rom. cat. permisiunea de a ţiné serviţiu divin gr. cat. în capela rom. cat. Episcopul rom. cat. a facut pendent serviţiul numai dela împrejurarea, ca părintele Domide sĕ documenteze, că nu e suspendat dela funcţiunile bisericescī. Bucuria întemniţaţilor, că în fine li-a succes sĕ aibă serviţiu divin.

Au depeşat decī momentan (în 8 l. c.) episcopului *Szabó*, care e episcopul diecesei, căreia aparţine părintele Domide, cu rugarea, sĕ *binevoéscă a testa telegrafice*, că părintele Domide nu e suspendat dela funcţiunile bisericescī. *Episcopul Szabó însĕ încă nicī până astădī n'a rĕspuns.* Dumnedeu sĕ-i rĕsplătéscă după merit acest fapt.

Astfel, atât în sĕptĕmâna mare, cât şi în dilele de sĕrbătorī, întemniţaţiī au rĕmas fără serviţiu.

Ca totuşī însĕ diua de Pascī sĕ se deosibéscă în ceva de celelalte numĕróse dile ale anilor de suferinţă în temniţă, părintele Domide a obţinut dela directorul temniţei permisiunea, ca într'un colţ al coridorului, în presenţa temniţerului, sĕ pótă sĕvĕrşi sfinţirea Paştilor şi binecuvêntarea bucatelor.

Şi atâta a umplut de bucuriă pe întemniţaţī şi familiile lor, dér nu li-a fost dată nicī bucuria acésta neconturbată.

Directorul temniţei, afară de cei mai apropiaţī consângenī ai întemniţaţilor (soţii şi copii), n'a admis pe nimenī sĕ cerceteze pe întemniţaţī. Astfel a fost în Vinerea Paştilor respins deputatul Şerban, ér în Sâmbăta Paştilor d-l Eliă *Dăian*, representantul diarului „Dreptatea“ în Budapesta.

Er' în Dumineca Paştilor a ţinut directorul, înainte de a admite soţiile şi copiiī întemniţaţilor în temniţă, lecţiī şi reproşe aspre pentru pretinse „iregularităţī“, carī însĕ nu le-a explicat mai de-aproape. Ér pe d-şóra Letiţia Şandor, verişóra d lui advocat Aurel Suciu, deşi de opt lunī de dile, de când e în Vaţ, a avut dilnic întrare în temniţă, a răpit'o chiar în diua de Pascī de acest drept.

Şi ca sĕ amărască pe deplin sufletele celor întemniţaţī şi pe ai lor, de cumva tóte aceste n'ar fi fost suficiente, *în aceaşī di a dictat directorul, din însărcinarea ministrului, pedépsă disciplinară seniorului celor întemniţaţī*, venerabilului Domn *George Popp de Băsescī*.

Pedépsa e: *că două lunī de dile n'are drept sĕ priméscă visite, şi numai odată pe sĕptĕmână îi este permis sĕ corespondeze cu fiica sa în afacerī economice şi familiare. Alte epistole nu 'i se espedéză.*

Şi pentru ce e pedepsit? Acésta este secretul ministrului, căcī D-l Popp *n'a fost nicī ascultat şi nicī nu'i s'a comunicat transgresiunea.*

Astfel a pregătit directorul pe întemniţaţī şi rudele lor pentru serbarea dilei de Pascī.

Binecuvêntarea ceriului nu va urma aşa de uşor, ca titlul de „consilier intim“ episcopului Szabó.

SCIRILE DILEI.

— 6 (81) Aprilie.

U mut final. Cetitorii noştri vor fi observat, că numĕrul nostru de erī s'a presentat fără istoricul *u* final. Causa este că, adoptând „Gazeta Transilvaniei“ înainte cu 11 anī semnele diacritice (distinctive) în scriere s'a conformat ortografiei stabilite de Academia Română, ca „sĕ facă un pas înainte spre a ne apropia mai mult de unitatea în scrierea limbei nóstre“. Atuncī, la 1 Ianuarie 1884, am constatat, că „pasul ce-l facem, nu aduce nicī o conturbare în principiul nostru ortografic, care a fost, este şi va fi cel etimologic moderat“. Şi astădī, când venim a ne conforma deciziunei luate de Academia Română în şedinţa sa publică dela 11 (23) Martie a. c, prin care s'a primit cu mare maioritate propunerea secţiunii literare de a nu se mai însemna *u* mut final, stăm pe aceeaşī basă şi ne luăm adio dela el, repeţind ce am dis atuncī: „Nu voim nicī-decum sĕ prejudecăm triumfului final al unuia séu altuia din principiile ortografice esistente. Literaţii din Ardél pot fi, credem, deocam-

---

potesa lui Kant-Laplace despre formarea şi starea a priori a sistemului solar, şi care hipotesă apoi formézā fundamentul astronomiei moderne.

Aşa *Cartesius* era de părerea, că la început a fost *o materiă solidă*. Susţine apoi, că s'a crepat în o mulţime de bucăţele, carī apoi au început a rota. Acésta ar fi pe scurt esenţa hipotesei sale; dér din acésta nu putem vedé, cum de s'au format planetele cu atmosferele lor, şi cum de a venit lucrul acolo, de materia acésta solidă s'a crepat. Englesul *Whiston* susţinea, că la început pĕmêntul nostru a fost un comet, fără rotaţiune în jurul vre-unei osii, fără locuitorī, — cu un cuvênt un golomoz mort şi care cu tóte acestea rota în jurul sórelui. După milióne de anī însĕ se ciocni cu un alt comet şi în urma acestei ciocniturī începu a rota în jurul osiei sale.

Acum avem decī două mişcărī, una în jurul osiei sale şi una în jurul sórelui, decī ne putem uşor face ideă, că aşa trebue sĕ se nască diua şi nóptea. Acest incident dete apoi nascere la plante şi maniale. Whiston susţinea, că variaţiunea acésta între diuă şi nópte este causa nascerei plantelor şi animalelor, — déră cum de ele îşī trag originea tocmai din acea causă, nu a aflat de bine a-o spune.

Acum începū pe pĕmênt o viéţă de rai, pe care învĕţaţii biblicī o descriu cu mare pasiune, şi care ţinū mii de anī, déră, după cum ne spune *Whiston*, veni un comet, care ciocnindu-se cu pĕmêntul, îl înnecă în apa, ce conţinea, şi acesta ar fi fost potopul lui *Noe. Whiston* spune, că după aceea s'ar fi format pĕmêntul nostru aşa, după cum îl vedem adī.

Aşa-déră, după Whiston, ar trebui sĕ ne aşteptăm, ca pĕmêntul nostru sĕ ajungă acolo, de-a-se ciocni érăşī cu un comet de natură incandescentă şi aşa sĕ-l prefacă în praf şi cenuşe.

Leibnitz apoi spune, că tóte planetele şi toţī cometii ar fi fost a priori tot atâţia *sorī*, carī după ce încetul cu încetul şi-au perdut căldura, lumina şi puterea cea mare atractivă de odinioră, ar fi ajuns ca sĕ fiă adī atraşī, luminaţī şi încăldiţī de sórele nostru, în jurul căruia trebue sĕ roteze.

Hipotese de acestea sunt fórte multe, aşa hipotesa lui Lazzaro Móro, Hüttor şi a altora, pe carī, nefiind de nicī un interes, nu le voi înşira aci, ci voi trece la hipotesa lui Franklin, de-óre-ce acésta premerge întru cât-va hipotesei lui Kant-Laplace.

Pentru ca sĕ putem înţelege hipotesa lui Franklin mai bine, nu pot ca sĕ nu amintesc descoperirea, ce-o făcū fisicul frances Mariotte, pe la anul 1679 în aerostatică, şi anume: „*Décă aerulū atmosferic îl pressām, séu mai bine ajunge sub o presiune óre-care, densitatea şi elasticitatea lui cresce cu pondul, prin care se face presiune, şi încă în raportū direct, în timp ce volumul scade în raport cu presiunea*“, aşa că o presiune duplă séu triplă face aerul de 2 séu de 3-orī mai des şi mai elastic. Fisicii făcură apoi diferite cercetărī şi esperimente referitóre la acéstă lege, şi în tóte casurile fură siliţī a se convinge de adevĕrul cuprins în ea, ba ce-i mai mult, ajunserā acolo, ca sĕ arate, că chiar aerul póte sĕ înnóte pe suprafaţa unui aer fórte condensat.

Acum sĕ trecem la teoria lui Franklin. Acesta era de părerea, că dĕrîmăturile, distrucţiunile, înălţimile şi şesurile, carī se observă adī pe suprafaţa pĕmêntului, n'ar fi putut forma în ca sul, décă pĕmêntul nostru ar fi fost o massă solidă şi chiar nicī adī pĕmêntul nu este o massă solidă, cum se dice, că ar fi putut fi vre-odată. El susţine, că centrul pĕmêntului constă din o massă fluidă, care este cu mult mai désă, decât orī-ce fel de corp solid de pe suprafaţa lui, şi de-asupra căreia tóte corpurile, câte vedem pe pĕmênt, plutesc.

După cum am spus, aerul îl putem condensa fórte tare, şi aşa Franklin susţinea, că pĕmêntul nostru nu este alta, decât aer condensat după legea lui Mariotte, şi care spre centru s'a condensat tot mai mult. In aerul acesta tóte corpurile solide, ce au ajuns, séu carī s'au format chiar din el însu-şī séu din părţile lui a priori, şi carī, după cum am arătat, au început a pluti la deosebite distanţe de centru, şi aşa atuncī când au ajuns mai multe la aceeaşī distanţă de centru au început a forma o cója, o scórţă solidă în formă de glob, care a închis în sînul sĕu aerul cel fórte condensat. Pe unde a fost cója, scórţa acésta mai subţire, s'au întêmplat apoi diferite spargerī şi crepăturī în urma unei puterī interne, ce esercită asupra ei.

(Va urma).

dată mulţămiţi cu victoria, ce a raportat'o principiul etimologic în anii din urmă (şi acum chiar în sesiunea din anul acesta, 1895, a Academiei Române. — Red. Gaz.) Orĭ-cine va recunósce însĕ, că nu este misiunea unui ḑiar politic de a-şĭ face de problemă tractarea scientifică a cestiunei ortografice, ci în grelele împrejurărĭ ale des voltării nóstre literare el este mai mult avisat a ţiné sémă de trebuinţele reale ale timpului de faţă". — Asupra discuţiunei ortografice în Academia Română vom reveni cu de-amĕruntul.

—o—

Serbarea „Junilor" noştri de erĭ a reuşit anul acesta de minune. Numĕrul „Junilor", cu deosebire al „Junilor albĭ" a fost mai mare ca altă-dată. La re'ntórcerea lor „dintre Pietri", au fost aşteptaţĭ de un public fórte numĕros, mult mai numĕros ca în alţĭ anĭ, de tóte naţionalităţile, pe alea de sus, unde cânta musica militară. Cortegiul lor imposant trecù printre miile de ómenĭ în cea mai frumósă ordine, şi timpul favorabil a contribuit, ca acéstă serbare sĕ reuşéscă aşa de bine.

—o—

Nunciul papal Agliardi, după cum era proi ectat, s'a re'ntors erĭ la Oradea-mare pentru a face o visită cardinalului Schlauch. După informaţiunile lui „Magyarország", nunciul va petrece aicĭ douĕ ḑile, în care timp va primi în audienţă şi pe Episcopul *Pavel* dela Oradea-mare şi, probabil, că şi pe noul Metropolit *Victor Mihalyi*, căruia îi va preda în persónă cu astă ocasiune paliul metropolitan.

—o—

O hazliă erore de tipar. In numĕrul de erĭ al fóiei nóstre s'a furişat o erórĕ de tipar, ḑicêndu-se în titlul, ce s'a dat întêmpinărilor din Sibiiu: „Sibiienii *în* cabinetul Banffy", în loc de „Sibiienii **şi** cabinetul Banffy". Ei bine, cu tot servilismul Saşilor din Sibiiu şi cu tótă nepăsarea dovedită de membrii românĭ ai congregaţiei sibiiene, lucru n'a ajuns încă pănă acolo, ca Sibiienii sĕ între *în* cabinetul Banffy. Erórea dealtmintrelea s'a putut constata şi din tecstul întêmpinării d-lui advocat I. Preda, unde se face alusiune la titlul articulului din numĕrul de Sâmbătă al fóiei nóstre.

—o—

Conferenţă advocaţială. Camera advocaţială din Braşov a convocat pe toţĭ membrii sĕi la o conferenţă, ce se va ţiné Sâmbătă, în 20 Aprilie n. c. la 7 óre séra în restaurantul de pe promenadă. Se va discuta asupra raportului comitetului pe acest an, cum şi asupra altor cestiunĭ de interes.

—o—

Un panegiric politic. Inainte cu câteva ḑile a murit rabinul din Malack. La îmormêntare au luat parte şi preoţii catolicĭ din acea comună. Cu acéstă ocasiune rabinul din Szenicze ţinù un panegiric pentru defunctul. Vorbirea lui produse fórte mare sensaţiă între ascultătorĭ, deóre-ce el accentuă, că punerea în praxă a legilor bisericescĭ-politice însémnă cea mai puternică lovitură contra jidovismului. (!)

—o—

5. **O specialitate austriacă.** Paţienţilorŭ de stomac se recomandă prafurile veritabile ale lui Mllo ca unu medicamentŭ deja aprobatŭ şi fórte bunŭ pentru digestiune. 1 Cutie 1 fl. Se póte căpĕta ḑilnicŭ prin pstă dela farmacistulŭ A. *Moll*, liferantŭ alŭ curţii imp. şi r. din *Viena*, Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă se se céră espres preparatele lui Moll provĕdute cu subscrierea şi marcă de contravenţie.

Sibiienii şi cabinetul Bánffy.

(Altă întimpinare).

Sibiiu, 1 (13) Aprilie 1895.

In nrul 71 din 11 Apr. n. al „Gazetei" aţĭ publicat o corespondenţă de aicĭ, în care corespondentul d-vóstre cu tot dreptul dă espresiune indignaţiunei sale, pentru-că membrii românĭ ai representanţei comitatului au absentat dela congregaţiunea estra-ordinară din 9 Aprilie.

N'aş reflecta nimic la acea corespondenţă, pentru-că deşi sunt şi eu unul din cei cu musca pe căciulă, totuşĭ am atâta simţ de dreptate, ca sĕ recunosc îndreptăţirea criticei faţă cu orĭ-cine, care nu-şĭ împlinesce datorinţa în afacerile publice; nu pot sĕ las fără reflexiunĭ însĕ „respunsul", ce-'l dă „Tribuna" la acea corespondenţă, luând în apĕrare persóne, carĭ *n'au fost şi n'au putut fi subsumate în ea*, „ca sĕ arate, cum ura vĕ face pe D-vóstrĕ de rîs".

Intrébă corespondentul d-vóstre, că *nu cumva a contribuit la acésta şi visita lui Jeszenszky?*

Eu unul cutez a afirma, că *nu*, ci a contribuit în prima liniă: *réua organisaţiă a clubului român comitatens*, apoi *ḑiua nepotrivită*, — ḑi de têrg, — în care s'a ţinut congregaţia, şi mai mult decât tóte: *indolenţa, pasivitatea* practicată la loc nepotrivit a membrilor congregaţiunei.

Cei dela „Tribuna" însĕ, aşa se vede, s'au simţit atinşĭ de apostrofarea cu Jeszenszky şi, după obiceiul lor, au profitat şi de astă ocasiune, de a isbi în D-vóstrĕ, pentru-că şi din acest incident aţĭ fi batjocurit pe „amicii" lor Dr. Raţiu, Dr. D. P. Barcianu, Eugen Brote şi Septimiu Albini, carĭ, ca membri ai representanţei comitatense, n'au putut participa la amintita congregaţiune, pentru-că „parte sunt în temniţă, parte în exil", însinuându-se prin asta la popor ca aprigĭ apĕrătorĭ ai „martirilor", persecutaţĭ tot-odată şi de D-vóstrĕ, pe când nu „amicii" lor pórtă vina, ci Mitropolitul Miron, L. Simonescu, P. Cosma, Dr. Oct. Russu, Ioan Popa, Ioan Hannia. Dr. Remus Roşca, Mateiu Voilean, Dr. Ión Preda, Al. Lebu din Sibiiu, apoi N. Ivan protop. în A.-Iulia, Ioan Candea prot. în Avrig, Zevedeiu Murĕşan şi Sabin Piso din Sas-Şebeş, pentru-că aceştia fiind membri ai congregaţiunei n'au participat la ea.

Va sĕ ḑică numai „Mironiştii" şi „Albiniştii", după limbagiul lor, sunt pĕcătoşĭ, dér „Tribuniştii" n'au putut pĕcătui, nefiind membri afară de cei din temniţă şi „din exil".

Asta nu este adevĕrat.

In punctul acesta nu sunt mai bunĭ unii, decât alţii.

Au dóră dd.: *Ioan Bechnitz*, care în lista membrilor representanţei comit. figuréză ca *redactor*, unul din fundatorii „Tribunei" şi fost director al Institutului Tipografic; apoi Dr. *Aurel Brote*, fratele d-lui Eugen Brote, fundator al „Tribunei", fost director şi lichidator al Institutului tipogr.; *Zaharia Boiu*, fundator al „Tribunei", care şi astăḑĭ adăpostesce în casa sa redacţiunea şi tipografia „Tribunei"; *Onoriu Tilea*, ginerele d-lui Dr. Raţiu, şi colaborator al „Tribunei"; *nu sunt* „**amicii**" *celor dela „Tribuna"* ?

Séu, décă voiesc d-lor sĕ arunce respunderea şi în cârca membrilor esternĭ, pentru-ce alérgă aşa departe pe la protop. Candea la Avrig, la prot. Ivan la Alba-Iulia şi la Z. Mureşan în Sas-Sebeş? De ce nu se opresc mai aprópe în Sĕlişte la protopopul *Dr. N. Maier*? Mai bun „amic" şi mai adict mameluc, decât pe acesta, n'au ei nicăirĭ!

Ba Dr. Maier şi alţii din cei amintiţĭ sunt şi membri ai noului „comitet esecutiv", séu cum se mai numesc cei încredinţaţĭ în ultima conferenţă cu conducerea „naţiei".

Aceştia, şi încă mulţĭ alţii din „amicii" „Tribunei", sunt membri ai representanţei comitatense, şi toţĭ au absentat dela adunarea din 9 Aprilie. Pentru ce nu şi-a adus aminte şi de ei?

La tótă întêmplarea, mai bine-i sta, décă în prima liniă da lecţiune amicilor sĕi, şi nu se scusa cu *„cei morţĭ"* pentru dênsa.

Ajuns odată aci, sĕ mĕ spovedesc în ultima ḑi de post, *pentru ce nu m'am dus eu la amintita congregaţiune?*

Scieam de mai 'nainte, că comitelui suprem i-ar conveni, ca representanţa comitatului sĕ deplângă căderea cabinetului Wekerle, ér felicitarea guvernului nou, se înţelege de sine, că e prima datorinţă a fiă-cărui comite suprem.

Scieam de acolo, că încă la prima cădere a lui Wekerle, fiind chiar întrunită o adunare generală, comitele suprem 'nainte de deschiderea adunării a întrunit în biroul sĕu pe corifeii saşĭ la o conferinţă, în care s'a discutat *trimiterea unei adrese de adio măgulitóre pentru cabinetul căḑut*; findcă erau de faţă şi câţĭ-va Românĭ însĕ, când era deja lucrul gata, şi chiar textul propunerii stabilit, a chiămat şi pe un Român la conferinţă ca sĕ-l întrebe, că óre Românii ar face contra-propunere séu ba? Românul li-a rĕspuns, că *Românii ar considera propunerea Saşilor de ofensă la adresa lor, carĭ în multele lor meetingurĭ au protestat în contra proiectelor de lege bisericescĭ, din al căror incident a dimisionat Wekerle, şi negreşit el va face contra-propunere.* După astă declaraţiune categorică, s'a decis, *ca sĕ nu se facă nicĭ o propunere din partea Saşilor.*

'Nainte de adunarea generală din 9 l. c. mi-se ivise reumatismul vechiu în mod acut, şi fiind timpul ploios nu-mĭ era permis sĕ părăsesc casa, cu tóte acestea, décă mĕ temeam de un blamagiu naţional, mĕ duceam la adunare. In ajunul aceleia însĕ, m'am informat *dela loc sigur*, că comitetul permanent face propunere, ca însinuarea cabinetului Bánffy, că şi-a ocupat postul, *sĕ se ia simplu spre scire.* De Wekerle nu mai era vorbă în ordinea de ḑi.

Credeam, că Saşii din considerare cătră Românĭ, carĭ fac majoritatea locuitorilor din comitat, fac propunerea acésta, deşi în congregaţiune pot lua concluse după plac, pentru-că din 292 de membri ai representanţei comitatense, numai 47 sunt Românĭ, şi între împregiurările date, eu eram mulţumit şi cu atâta.

In ḑiua adunării generale, era o vreme próstă de tot, un vênt rece şi ploiă amestecată cu néuă, o vreme, cum ḑice Românul, în care sĕ nu-ţĭ scoţĭ cânele din casă.

Decĭ, creḑênd, că *vor fi ei alţii sănĕtoşĭ, carĭ vor merge la adunare*, spre a controla pe Saşĭ, am rĕmas acasă.

Dér aşa se vede, că şi cei sănĕtoşĭ au resonat tot aşa. Saşii s'au folosit de ocasiune, şi în totala absenţă a Românilor au preferit sĕ devină *perfiḑĭ* faţă de noi, numai ca şi pe astă cale sĕ-şĭ manifesteze „lealitatea faţă de cei dela putere".

Sciţĭ d-vóstrĕ povestea Jidanilor cu nou alesul rabin?

O comună de frunte bisericéscă ovreéscă şĭ-a ales de rabin pe cel mai renumit dintre rabinĭ.

Fericiţĭ, că ei capĕtă un rabin renumit, s'au înţeles sĕ-i facă un present.

Au trimis din sînul lor o deputaţiune la rabin sĕ-i aducă la cunoscinţă intenţiunea lor şi sĕ-l întrebe, că ce present i-ar plăcé sĕ capete?

Rabinul li-a mulţămit pentru generositatea lor, a lăsat însĕ la buna lor chibzuială alegerea presentului, fiind convins, că acela va fi un lucru demn de ei.

Ovreii s'au întrunit érăşĭ la sfat şi au decis, că fiind ei neguţătorĭ de vin, sĕ-i dea o bute din vinul cel mai bun ce-l au, dér ca toţĭ sĕ aibă fericirea a servi vin la masa iubitului lor rabin, n'au sĕ cumpere o bute de vin, ci fiă-care sĕ ducă în vasul comun alicuota sa în natură din vinul cel mai bun, care-l are.

Ḑis şi făcut.

O deputaţiă de fruntaşĭ a dus apoi butea şi o-a aşeḑat în pivniţa rabinului.

La primul prânḑ rabinul dispune sĕ-i aducă din vinul vestit, darul iubiţilor sĕi poporenĭ.

Colórea vinului i-se părea prea suspiciósă, îl gustă, — era *apă curată.*

Indignat de astă batjocură, chiamă la sine pe fruntaşul parochiei şi-i cere lămurĭ.

Fruntaşul nu mai umblă sĕ pună vina pe alţii, ci încât îl privesce pe el spuse adevĕrul: „Noi am hotărît împreună ca fiă-care sĕ aducă câte-o litră din vinul cel mai bun, ce-l are. Eu am creḑut, că ceialalţĭ vor aduce vin, şi astfel *o litră de apă dela mine* nu va altera vinul celorlalţĭ, şi eu în loc de vin am pus apă în bute. Aşa se vede însĕ, că şi ceialalţĭ au resonat tot ca şi mine".

Astfel am păţit şi noi, şi aci nu mai încape nicĭ o scusă. Nu ni am împlinit datoria şi punctum.

Ne-am blamat, şi deóre-ce *„factum infieri nequit"*, sĕ căutăm sĕ evităm astfel de blamagiu în viitor.

Sĕ ne fie casul acesta de învĕţ pentru viitor.

Sĕ ne organisăm clubul cum se cade.

Sĕ ne facem fiă-care datoria şi sĕ nu ne răzimăm pe alţii.

Sĕ nu credem nicĭ Saşilor, căcĭ unde ne pot şi ei ne frig.

Vĕd, că d-vóstrĕ recomandaţĭ recurs contra conclusului luat corect, cu observarea tuturor formelor.

Mi-aşĭ puté da opiniunea şi asupra acestei propunerĭ, dér nu voi sĕ preocup opiniunea altora.

Una totuşĭ rischez, şi anume aceea, că *nicĭ Saşii, nicĭ guvernul nu se vor lăuda cu conclusul din cestiune*, pentru-că absentând toţĭ Românii, nicĭ măcar aceea nu se póte ḑice, că cel puţin *unul ar fi consimţit tacendo*, ér vederile Românilor atât faţă de fostul cabinet Wekerle, cât şi faţă de cabinetul actual Banffy *le cunosc ei şi le cunósce lumea forte bine.*

Un virilist.

Adênc întristaţii Vasile Morariu, consilier c. r. cu soţia sa Eugenia Morariu născută de Stamati-Ciurea, Ecaterina Vasilovicĭ şi Domnica Dan, Artemie Berariu protopresviter-staurofor cu fiiĭ sei Alesandru, Constantin, Aurelian, Victoria şi Cornelia Berariu au durerea a anunţa perderea prea iubitului lor părinte, frate, socru şi bunic.

Dr. Silvestru Morariu-Andrievicĭ

Archiepiscop Cernăuţilor şi Mitropolit Bucovinei şi Dalmaţiei, Preşedinte al Sinodului mitropolitan, Membru al Dietei din Bucovina şi al Senatului imperial în casa Magnaţilor ş. c. l.,

încetat din viéţă în ḑiua de Lunĭ 3/15 Aprilie 1895.

Sunt rugaţĭ toţĭ amicii şi cunoscuţii sĕ binevoéscă a asista la serviciul funebru, ce se va oficia Joi în 6/18 Aprilie 1895 la 10 óre diminéţa în reşedinţa Mitropolitană din Cernăuţĭ.

Cernăuţĭ, 3/15 Aprilie 1895.

DIVERSE.

Difteriă, ori difteritis? In usul comun de vorbire nu se prea face deosebire între aceste douĕ cuvinte, măcar-că deosebirea între ele, după cum a accentuat ḑilele aceste şi Virchow, e fórte mare. Terminaţiunea *„itis"* semnifică întotdéuna un fel de aprindere, aşa d. es. *otitis* însémnă aprindere de urechĭ, *rhinitis* însémnă aprindere de nas, *pleuritis* aprinderea peliţei de pe cóste. Difteria însĕ n'are de-a face nimic cu aprinderea, la ea nu se potrivesce prin urmare terminaţiunea „itis". Cuvêntul „difteritis" nu însémnă nimic şi aşa între aceste douĕ numirĭ rĕmâne a se considera ca corectă „difteria".

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Aprilie 1895 st. v.

s'a deschisŭ nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 17 Aprilie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	123.30
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	126.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124 50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.75
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	151.30
Renta de hârtie austr.	101 50
Renta de argint austr.	101 75
Renta de aur austr.	123.50
Losurĭ din 1860	159.25
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1195.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	461.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	400.50
Napoleondorĭ.	9.69½
Mărcĭ imperiale germane . . .	57.75
London vista	122.40
Paris vista	—.—
Rente de corône austr. 4%. . .	101.50
Note italiene.	—.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 18 Aprilie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.65	Vênd.	9.67
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.64
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.66	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	128—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59 60	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	11.10	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Covóre

de lână curată, recomandă

CAROL PAUL.

DEPOU: la Hala de mărfurĭ, în podul bătuşilor, Braşov, Strada Hirscher.

675 3—3.

Să se observe marca

Să se observe marca

Picăturile de stomachŭ

Maria-Zeller

carĭ au efectŭ escelentŭ în contra tuturorŭ bólelorŭ de stomachŭ, suntŭ unŭ **medicamentŭ neapĕratŭ de lipsă pentru orĭ-ce casă,** la lipsă de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţiă cu mirosŭ greu, vênturĭ, râgăelă, colică, catarŭ de stomachŭ, flegmă, gălbinare, greţă şi vomare, constipaţiă, şi la durere de capŭ, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi bĕuturĭ, limbricĭ, suferinţe de splină, ficatŭ şi hemoroide ca mijlocŭ aprobatŭ şi sigurŭ de vindecare.

La bólele indicate s'a constatatŭ picăturile Mariazeller ca celŭ mai bunŭ leacŭ, care confirmă sute de testimonii. Preţulŭ unei sticle cu prescrierea de întrebuinţare **40 cr.** Sticla îndoitŭ de mare **70 cr.** Espediţia centrală prin farmacistulŭ CARL BRADY, Kremsier (Moravia).

Picăturĭ veritabile suntŭ numai acelea, pe a cărorŭ embalage este lipită o făşiă verde cu cuvintele: „Bezeuge die Echtheit" cu subscrierea mea.

Picăturile Mariazeller veritabile se află: Braşovŭ: farmaciile *Iul. Hornung, F. Jekelius W-we, Franz Kellemen, Ed. Kugler* la Hygiea, *Vict. Roth, H. G. Obert.* Hosszufalu: farmacia: *Gustav Jekelius.* Csernátfalu: farmacia *Josef Drodtleff.*

Otelul Bucurescĭ

din Braşovul vechiu se dă **în arendă** dela 1 Octomvre 1895.

Informaţiunĭ se pot capĕta la **credii** lui **Franz Kőrner,** Braşovul vechiu, Strada Lungă Nr. 75.

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea „Gazeta Transilvaniei."

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă flăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectulŭ de lecuire durabilă alŭ Prafurilorŭ-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilorŭ celorŭ mai cerbicóse la stomachŭ şi pântece, în contra cârceilorŭ şi acrelei la stomachŭ, constipaţiunei cronice, suferinţei de ficatŭ, congestiunei de sânge, haemorhoidelorŭ şi a celorŭ mai diferite bóle femeescĭ a luatŭ acestŭ medicamentŭ de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce.—Preţulŭ unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificaţiile se vorŭ urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, decă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire şi cu plumbulŭ lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ulŭ şi sarea este fórte bine cunoscută ca unŭ remediu poporalŭ cu deosebire prin trasŭ (frotatŭ) alină durerile de şoldină şi reumatismŭ şi a altorŭ urmărĭ de rĕcélă. Preţulŭ unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe basa de natron Acid-salicilicŭ)

La întrebuinţarea dilnică, cu deosebire importantă pentru copii de orĭ-ce etate şi adulţĭ, asigurézá ‹cestă apă de gură conservarea sănetósă şi mai departe a dinţilorŭ. Preţulŭ sticlei provĕdute cu marca de apĕrare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistulŭ A. MOLL,

c. şi r. furnisorŭ alŭ curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuéză dilnicŭ prin rambursă postală.

La deposite sĕ se ceră anumitŭ *preparatele provĕdute cu iscălitura şi marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Braşovŭ: la d-nii farmacişti Ferd. Jekelius, Victorŭ Roth, Fr. Kellemen şi Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoţii, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

12—52.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1894.

Budapesta—Aradŭ—Teiuşŭ

Trenu mixtu	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu accel.	Trenu de persón				Trenu de persón	Trenu accel.	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu mixtu
		10.—	8 05	2.15	pl.	Viena . . .	sos.	6.02	7.20	3.—		
		8.05	1.55	10.—		Budapesta. .		7.35	1.20	6.30		
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37		Solnocŭ. . .		4.31	11.22	3.—	9.30	11.35
9.10	8.42	3.55	6.05	6.10	sos.	Aradŭ . . .	pl.	11.30	8.20	9.45	5.18	3.56
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	pl.	Aradŭ . . .	sos.	11.—	8.10	8.55		7.—
2.44	7.42	4.42		6.40		Glogovaţŭ . .		10.48		8.44		6.47
3.15	8.20	5.03		7.07		Gyorok . .		10.25		8.20		6.18
3.32	8.39	5.14		7.18		Paulişŭ . . .		10.11		8.08		6.02
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35		Radna Lipova		9.58	7.29	7.56		5.47
4.30		5.50		7.58		Conopŭ. . .		9.25		7.24		5.09
4.50		6.12		8.14		Berzava. . .		9.09		7.07		4.50
5.40		7.—	8.51	8.56		Soborşinŭ . .		8.21	6.33	6.26		4.—
		7.28	9.10	9.24		Zam		7.45	6.07	5.40		
		7.54		9.50		Gurasada . .		7.18		5.19		
		8.10	9.34	10.06		Ilia		7.08	5.44	5.08		
		8.28		10.24		Branicĭca . .		6.44		4.42		
	4.47	8.54	10.—	10.50		Deva . . .		6.02	5.17	4.10	11.32	
	5.04	9.08	10.11	11.04		Simeria (Piski)		6.05	5.05	3.59	11.16	
	6.10	10.06	10.37	11.43		Orăştie . . .		5.09	4.40	3.18	10.37	
	6.39	10.29		12.06		Jibotŭ . . .		4.14		2.56	9.03	
	7.11	10,53		12.30		Vinţul de-jos .		4.22		2.32	9.12	
	7.28	11 07	11.01	12.44		Alba-Iulia . .		4.04	3.59	2.14	8.53	
	8.13	11.54	11.10	1.02	sos.	Teiuşŭ . . .	pl.	3.19	3.35	1.35	8.11	8.55

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vêrcerova

Orient. Expres	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accel.				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Orient. Expres	Trenu accel.	Trenŭ de persón.
8.36	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena . . .	sos.	5.50		7.02	7.05	6.45
Vineri												
1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	pl.	Budapesta .	sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	8.02
Circul. numai Sâmb.	10.30	3-41	9.21	11.15	sos.	Czegléd. . .	pl.	4.19	8.21		12.11	6.01
	10.40	3.46	9.03	11.21	pl.	Czegléd. . .	sos.	4.04	8.13		12.06	6.—
4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos.	Seghedinŭ . .	pl.	12.53	5.10	10.50	10.01	2.31
4.49	2.12	5.55	1.30		pl.	Seghedinŭ . .	sos.	12.26		10.45	9.53	2.11
6.03	5.05	7.54	4.59		sos.	Timişóra . .	pl.	9.20		8.55	7.50	11.—
6.47	6.15	8.02	5.52		pl.	Timişóra . .	sos.	8.28	7.13	8.49	7.42	Trenu mixtu 3.30
	7.26	8.49	6.57			Topolovet . .		7.25	5.53	Circulédă numai Lunia	6.56	1.58
	8.21	9.23	7.42			Lugoşŭ . . .		6.48	5.10		6.28	12.58
	9.33	10.25	9.10			Caransebeşŭ .		3.39	4.05		5.39	11.01
		11.15	10.02			Teregova . .		4.35			4.40	8.07
			11.37			Mehadia . .		3.15				5.34
11.05		12.28	11.47			Băile Herculane		3.02		4.35	3.23	5.12
		12.39	11.59			Topleţŭ . .		2.46			3.08	4.46
11.31		12.56	12.16		sos.	Ruşava . . .	pl.	2.21		4.05	2.51	4.10
11.37		1.11	12.31		pl.	Ruşava . . .	sos.	1.09			3.49	2.19
11.45		1.20	12.40			Vêrcerova . .		1.—			3.40	2.10
10.55		1.40				Bucurescĭ . .		11.25			7.10 Dumin.	5.50

Braşovŭ—Chezdi-Oşorheiu

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ
4.50	8.50	3.10	pl.	Braşovŭ . .	sos.	8.19	1.50	7.20
5.36	9.33	3.43		Prejmerŭ . .		7.41	1.20	6.42
6.49	10.46	4.35		Sepsi S. Georg.		6.35	12.29	5.36
8.33	12.40	5.55		Covasna . .		4.55	11.13	3.51
9.19	1.26	6.32	sos.	C.-Oşorheiu .	pl.	4.—	10.30	2.45

Simeria (Piski)—Petroşenĭ—Lupenĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ
	6.10	11.28	4.20	pl.	Simeria . .	sos.	10.33	3.24	8.47	
	7.31	12.48	6.03		Haţegŭ . . .		9.05	2.03	7.34	
	9.55	3.40	9.05	sos.	Petroşenĭ . .	pl.	6.10	11.25	5.25	
5.15	10.15	4.05		pl.	Petroşenĭ . .	sos.	9.48	4.54		8.38
6.20	11.27	5.10			Vulcanŭ . .		8.57	3.56		7.47
6.40	11.50	5.30		sos.	Lupenĭ . . .	pl.	8.25	3.21		7.15

Nota: Orele însemnate în stânga staţiunilorŭ suntŭ a se ceti de susŭ în josŭ, cele însemnate îndrépta de josŭ în susŭ. Numerii în cuadraţĭ cu linii ma[illegible]grii însemnéză órele de nópte.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureşianu, Braşovŭ.